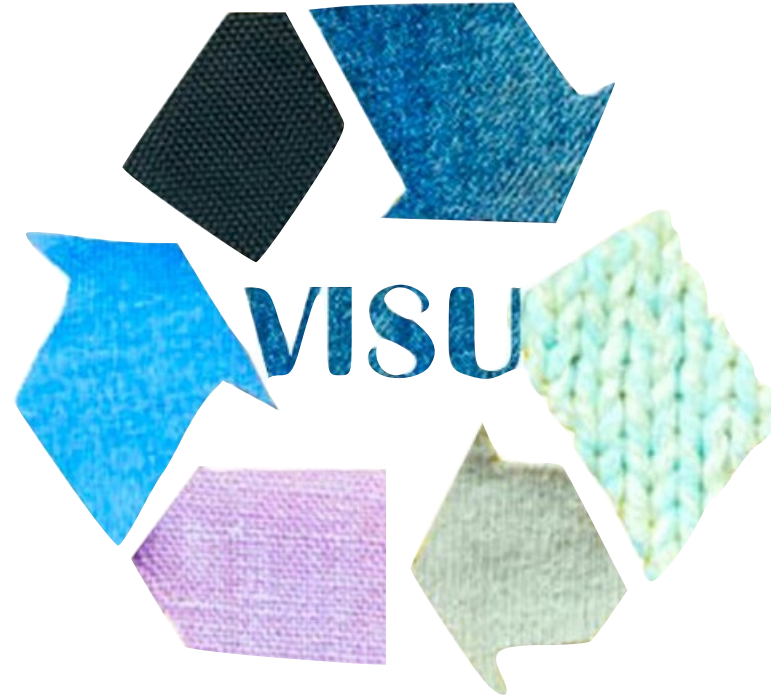

VISU-pakki

Tukea kestävämmän vaatekulutuskulttuurin opetukseen

SUOMEN
TEKSTIILI
& MUOTI

LAU
REA

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

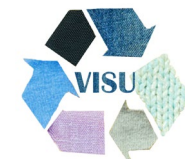
Perustiedot VISU-hankkeesta

- VISU Village for sustainable clothing -hanke rakentaa kestävään vaatekulutuskäyttäytymiseen keskittyvää ekosysteemiä.
- Kohderyhmänä ovat nuoret kuluttajat, koulujen opettajat sekä vaatetusalan yritykset.
- Pää toteuttajana Laurea Ammattikorkeakoulu, osatoteuttajana Suomen Tekstiili & Muoti ry
- Toteutusaika 1.1.2023–31.12.2024
- Rahoittajana Uudenmaan liitto

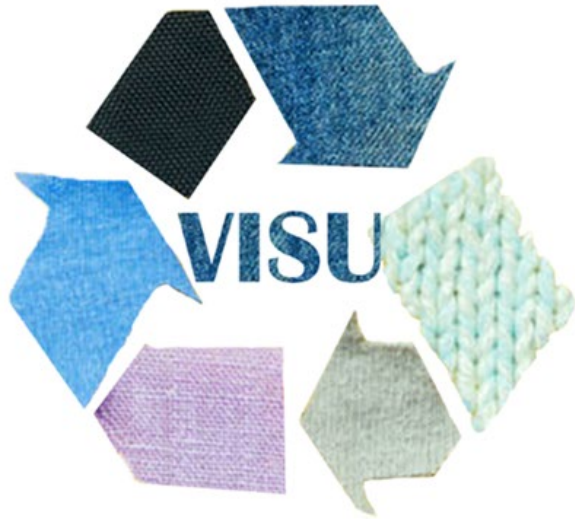

Mikä VISU-pakki?

- VISU-pakki kokoaa yhteen VISU-hankkeessa tuotettua ja koostettua materiaalia kestävyyskasvatuksen teemasta
- VISU-pakin tavoitteena on inspiroida ja tukea opettajia kestävän vaatekulutuskulttuurin edistämisessä opetuksen keinoin
- VISU-pakista löydät nuorten ja opettajien ajatuksia ja ideoita kestävyyskasvatuksesta, opettajien työpajoissa kehittämiä pedagogisia ideoita, aihetta käsitteleviä julkaisuja sekä muita opetusmateriaalivinkkejä

VISU-pakin sisältö

Village for sustainable clothing

Siltoja kestävään pukeutumiseen

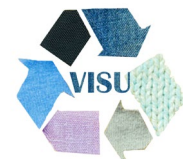
SUOMEN
TEKSTIILI
& MUOTI

1. Poimintoja nuorten ja opettajien haastatteluista: toiveita ja ideoita kestävyyskasvatukseen
2. Pedagogisia ideoita työpajoista opettajille
3. Kestävyyskasvatusta käsitteleviä artikkeleita ja podcast-jaksoja
4. Muita opetusmateriaalivinkkejä

1

Nuorten ja
opettajien
näkemyksiä
kestävyys-
kasvatuksesta

Haastatteluaineisto

- Nuorten kuluttajien haastattelut (n=37) toteutettiin kevään ja syksyn 2023 aikana. Haastatteluissa kartoitettiin nuorten vaatekulutuskäyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä.
- Opettajahaastattelut (n=20) toteutettiin syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana. Haastatteluissa kartoitettiin perusasteen ja toisen asteen opettajien näkemyksiä kestävästä kehityksen teemojen opettamisesta.

Nuoret toivovat aktiivista, käytännönläheistä opetusta kestävään vaatekulutukseen

Seuraavilla kahdella dialla on tiivistetty haastatteluaineistosta nuorten ideoita ja toiveita opetukseen:

1.Opettajan esimerkki ja keskustelu

Opettaja toimii esimerkkinä tai keskustellaan kestävästä vaatekulutuksesta

2.Aktiivinen oppiminen lajittelussa ja materiaalituntemuksessa

Tehtävien kautta opetetaan vaatteiden lajittelua ja kierrätystä: mitä materiaaleja vaatteet sisältävät ja minne ne voi lajitella.

3.Esitelmät ja vertaisopetus

Nuoret pitävät esitelmiä toisilleen: etsivät tietoa itse ja jakavat opittua.

4.Visuaalinen oppiminen

Kouluihin postereita, jotka kertovat, miten tunnistaa hyviä ja kestäviä vaatteita.

5.Konkreettiset esimerkit ja arjen valinnat

Opetuksessa käytetään esimerkkejä arjesta, kuten "think before you buy -ajattelua.

Lisää nuorten ideoita ja toiveita opetukseen

6.Itsenäinen tutkimustyö

Oppilaat tekevät tutkimuksia vaatteiden alkuperästä, tuotannosta ja hinnan muodostumisesta.

7.Kestävä kulutus ja pitkäikäisyys

Opetetaan, miten huonolaatuinen vaatetus voi pitkällä aikavälillä olla kalliimpaa kuin kestävä ja laadukas vaatetus.

8.Vaatteiden korjaaminen ja huolto

Vaatteiden korjaamista ja huoltoa opetetaan konkreettisten taitojen kautta, niin että oppilaat voivat osallistua jo varhaisessa iässä.

9.Käytännön taidot ja kierrätys

Kouluissa voisi olla enemmän kädentaitojen opetusta, kuten vaatteiden tuunaamista ja korjaamista.

Opettajien ideoita kestävän vaatekulutuksen opetukseen

Seuraavilla kahdella dialla on tiivistetty haastatteluaineistosta opettajien ideoita opetukseen:

1.Vuosittainen huolto- ja korjausviikko

Oppilaat osallistuvat huolto- ja korjausviikkoon, joka keskittyy vaatteiden elinkaaren pidentämiseen.

2.Opetushallituksen materiaalit ja oppilaiden ideat

Opetushallitus voisi tuottaa valtakunnallisia materiaaleja, ja oppilailta kysytään ideoita opetuksen kehittämiseksi.

3.Opetusvideo ja pelillistäminen

Vaatteen kiertokulusta tehdään opetusvideoita, joissa on pelillisiä elementtejä.

4.Vaatteiden vertailu

Vertaillaan esimerkiksi vaatteiden materiaaleja ja pesuohjeita.

Opettajien ideoita kestävän vaatekulutuksen opetukseen

5.Vierailut yrityksiin

Yritykset, joilla on omaa tekstiilituotantoa, kertovat toiminnastaan tai oppilaat vierailevat yrityksissä.

6.Vaatteiden arvostaminen varhaisessa vaiheessa

Vaatteiden huoltamista ja arvostamista voi opettaa jo pienille lapsille. Yritetään vähentää löytövaatteiden määrää kouluissa.

7.Some ja YouTube

Sosiaalisen median materiaalien avulla voidaan opettaa vaatteiden korjaamista ja huoltamista.

8.Kestävän kehityksen kurssit ja diplomit

Kestävän kehityksen kurssi voisi olla kaikille pakollinen, ja lukiossa voitaisiin myöntää kestävän kehityksen lukiodiplomi.

2

Pedagogisia ideoita
opettajille
järjestetyistä
työpajoista

Pedagogiset työpajat opettajille

- Opettajien haastatteluissa kysyimme, miten vastuullisuus on näkynyt opetuksessa ja miten sen tulisi sisältyä opetukseen nyt ja tulevaisuudessa. Näitä ajatuksia hyödynnettiin työpajojen sisällön kehittämisessä.
- Järjestimme kestävään vaatekulutuskulttuuriin keskittyviä työpajoja yhteistyössä Kotitalousopettajien liiton kanssa. Työpajoissa kerrottiin haastattelujen tuloksia opetuksen näkökulmasta, ideoitiin opetustuokioita ja jaettiin valmista materiaalia opettajien käyttöön.
- Työpajoissa pelattiin Nuorten Akatemian kestävään vaatekulutuskulttuuriin keskittyvää Seppo-peliä, jonka pohjalta opettajat ideoivat toiminnallisia tehtäviä.

Idea #1: Verkkokaupat

- Valitse verkkokauppa ja vastaa kysymyksiin:
 - Mistä maasta tulee?
 - Miten palautus toimii?
 - Vertaa tuotteen hintaa toisessa sivustossa.
 - Kuinka kauan tuotteen tuleminen kestää?
 - Millä tuote kulkeutuu luoksesi?
 - Saako tuotteen lähempänä tuotettuna?

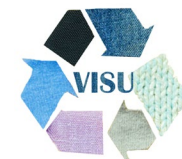
Idea #2: T-Paidan hinnanmuodostus

- Edessäsi on vanha paita, joka ei enää sovellu käyttöön.
- Tutki T-paidan hinnanmuodostuskuvaa.
- Piirrä kynällä paitaan eri hinnanmuodostusalueet (esim. jälleenmyyjät vievät isoimman osan)
- Tehtävä auttaa hahmottamaan konkreettisesti sen mistä vaatteen hinta muodostuu.

Idea #3: Oma vaatekaappi

- Tuo kouluun vaate/asuste tai kuva vaatteesta/asusteesta,
 - joka on lempivaatteesi/asusteesi
 - jonka olet saanut
 - jota et enää käytä
- Kerro näistä vaatteista ryhmällesi.
- Keskustele ryhmässä oman lempivaatteesi huollosta.
- Ne vaatteet, joita ei enää käytetä kerätään koulun vaatteenvaihtotapahtumaa varten, jossa jokainen voi hakea niin monta vaatetta, kuin on tuonut.

Idea #4: Arkkityypit tarinoina

Esimerkkejä muotiin liittyvistä arkkityypeistä:

- Pikamuotityyppi
 - Kestävän muodin arvostaja
 - Kavereiden tyyli-ikoni
 - Kirpparihaukka jne.
- Tehtävä:
 - Rakentakaa vaatekaappi valitsemaallesi tyyпилle ja kertokaa hänen tarinansa.
 - Pohtikaa 4-5 vaatteen/jalkineparin hintoja.
 - Arvioikaa vaatteen hinta/käyttökerta.

Idea #5: Tuhlaatko sinäkin rahasi illalla sängyssä ennen nukahtamista?

- Etsikää kolmesta erilaisesta nettikaupasta samanlainen T-paita.
 - Opettaja voi antaa lisäohjeistuksen, esim. yksi tulee olla suomalainen nettikauppa, yksi ultrapikamuotia tai yksi joku monikansallinen yritys.
- Selvittäkää ja vertailkaa paitojen tietoja keskenään mm. hinta, materiaali, pesuohjeet, valmistusmaa, vastuullisuus.
- Selvittäkää ja vertailkaa näiden nettikauppojen tietoja mm. toimituskulut ja -aika, maksu- ja palautuskäytännöt, onko tietoja helppo löytää.
- Oma pohdintaa ja vertailua näistä paidoista ja nettikaupoista.

Idea #6: Lempivaatteeni

- Tunnille tuodaan mukaan oma lempivaate.
- Oppilaat kertovat omasta vaatteestaan, mistä se on saatu, mitä maksoi ja kuvailevat miksi se on tullut lempivaatteeksi.
- Tutkitaan vaatteen pesulaput ja keskustellaan ko. vaatteen huollosta.
- Keskustelua voisi jatkaa siitä miten eri vaatteet kiertää perheessä ja suvussa.

Idea #7: Käy ostoksilla komerossa ja ylläty!

- Koko koulun yhteinen päivä, jossa puetaan päälle omasta kaapista löytyvä asu, jossa on
 - vanhin vaatteesi
 - vähiten käytetty vaatteesi
 - vaate tai asuste, jonka olet saanut

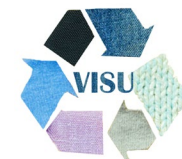
3

VISU-hankkeen
julkaisuja
kestävyys-
kasvatuksesta

Artikkeleita kestävyyskasvatuksesta

- Prits, E., Gurova, O. & Korttesalmi, M. 2023. [Design thinking workshop as an educational nudge for sustainable fashion consumption.](#) Laurea Journal.
- Pöyry, P. 2023. [Kestävyyskasvatus tukee nuorten kestävän vaatetuskulttuurin rakentumista.](#) Laurea Journal.
- Prits, E. & Gurova, O. 2024. [Crafting Consciousness in Fashion: An Upcycling Workshop for Gen Z.](#) Laurea Journal.
- Pöyry, P., Gurova, O., Korttesalmi, M., Maamies. T. & Vassinen, S. 2024. [Kestävän vaatetuskulttuurin edistäminen vaatii muutoksia systeemisellä tasolla.](#) Teoksessa Anttonen, M., Jussila, A., Kurkela, I., Merimaa, M., Montonen N. & Rieppo, E. (toim.) 2024. Kestävää tulevaisuutta luomassa – Laurea-ammattikorkeakoulun näkökulmia kestävään kehitykseen
- Pöyry, P. 2024. [Kestävyyteen kannustetaan opetuksessa monin tavoin – näkökulmia VISU-hankkeesta.](#) Laurea Journal.

VISU-podcastin jaksoja kestävyyskasvatuksesta

- **Jakso 4: Kestävyyskasvatusta kasvattajille**

- Tässä jaksossa syvennymme opettajien kestävyysosaamiseen ja sen vahvistamiseen. Tuomme opettajien haastatteluista esiin näkökulmia opettajien kestävyysosaamisesta ja sen kehittämisestä sekä yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa. Miten eri toimijat voivat tukea opettajien kestävyysosaamisen vahvistamista? Entä miten voidaan auttaa tuomaan opettajia ja yrityksiä yhteen kestävyyskasvatuksen edistämiseksi?

- **Jakso 5: Yritysten rooli kestävästä vaatekulutuksesta edistämiseksi**

- Nuorten, koulujen ja yritysten välinen yhteistyö on tärkeässä roolissa kestävämmän vaatekulutuskulttuurin edistämiseksi. VISU-podcastin viidennessä jaksossa keskustellaan yritysten roolista kestävyyskasvatuksessa. Miten suomalaiset yritykset viestivät vastuullisuudesta nuorille? Millaisia yhteistyön muotoja koulujen ja yritysten välillä on kestävyyskasvatuksen saralla? Entä millaisia haasteita ja mahdollisuuksia kestävyyskasvatukseen osallistuminen tuo yrityksille?

- **Jakso 6: Oppiminen tekstiili- ja muotialan yrityksissä**

- VISU-podcastin kuudennessa jaksossa keskiössä on yrityksissä tapahtuva oppiminen sekä yritysten ja oppilaitosten välinen yhteistyö. Millaisia haasteita yhteistyössä on, ja mitä yritykset ja oppilaitokset yhteistyöltä toivovat?

4

Vinkkejä muiden
toimijoiden
tuottamista
opetusmateriaaleista

Linkkejä opetusmateriaaleihin

- [Toivoa ja toimintaa -hanke](#)
 - Toivoa ja toimintaa -hanketta toteuttaa Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry ulkoministeriön viestintä ja globaalikasvatustuella. Hankkeessa on tuotettu uusi globaalikasvatuksen malli sekä siihen liittyen monipuolista, tältä sivustolta löytyvää materiaalia. Lisäksi koulutetaan opettajia ja muita kasvattajia.
- [Nuorten Akatemian Seppo-peli](#)
 - Aiheena "Pikamuodista hitaaseen"
 - Nuorten Akatemialla myös [muuta materiaalia nuorten kanssa työskentelyn tueksi](#)
- [WWF:n opetusmateriaali](#)
 - Ideoita ja menetelmiä ympäristökasvatukseen ja kestävän kehityksen kasvatukseen. Julisteita, tehtäväpaketteja ja vihkosia voi hyödyntää sekä kouluissa ja päiväkodeissa että eri-ikäisten vapaa-ajan toiminnassa.

Linkkejä opetusmateriaaleihin

- [Ympäristökoulu Polku](#)

- Esimerkiksi Tuumasta toimeen! Globaalia ympäristökasvatusta - materiaali, jossa vaatteet yhtenä aiheena.

- [CONFIN-SKILLS-hanke](#)

- Helsingin yliopiston Koti ja koulu nuorten kuluttaja- ja talousosaamisen mahdollistajana (CONFIN-SKILLS) -hanke on käynnissä vuoden 2024 aikana!. Hanke toteutetaan yhteistyössä Kotitalousopettajien liiton ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa. Hankkeen tavoitteena on kehittää tutkimusperustaisia materiaaleja koulujen kuluttaja- ja talousopetuksen käyttöön. Materiaalien kehittäminen tapahtuu yhdessä kotitalousopettajien ja opettajaopiskelijoiden kanssa. Projektissa tehdään myös tutkimusta kuluttaja- ja talouskasvatukseen liittyvästä vastuunjaosta: siitä, miten opettajat ja lapsiperheiden vanhemmat näkevät oman ja toistensa aseman kuluttaja- ja talouskasvattajina.

Linkkejä opetusmateriaaleihin

- [Ekologinen vaatehuolto -luentosarja](#)
 - Viisiosaisessa luentosarjassa vastuullisuusvaikuttaja ja tekstiilihuollon ammattilainen Outi Pyy kertoo, miten omilla valinnoilla voi vaikuttaa tekstiilien pitkäikäisyyteen hoitamalla niitä oikein ja huolellisesti. Videot on tuottanut Taitoliitto, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry.
- [Ekokumppanit: Tekstiiliopas](#)
 - Tekstiiliopas sukeltaa tekstiilien monimuotoiseen maailmaan monesta eri näkökulmasta: miten jo hankituista lempivaatteista huolehditaan, mitä seikkoja uusien tekstiilien hankkimisessa kannattaisi pohtia, millaisia tekstiilimateriaaleja on olemassa ja miten tiensä päähän päässyt lempivaate lajitellaan oikein. Tekstiiliopas on toteutettu Pirkanmaan Jätehuollon ja Ekokumppanit yhteistyönä.

Linkkejä opetusmateriaaleihin

- [Ammattilaisen kädenjälki -sivusto](#)
 - Oppilaitoksille suunnatut verkkokurssit on suunnattu ammatilliselle oppilaitoksille, mutta sivustolta löytyy materiaalia, joka voi soveltua myös kotitaloustunneille
 - Sivustolla myös [ilmaisia, lyhyitä verkkokursseja opettajille](#)
- [Tekstiiliakatemia](#)
 - Tekstiiliakatemia on Suomen Tekstiili & Muoti ry:n ylläpitämä yhteistyöverkosto alan oppilaitoksille ja jäsenyrityksilleen. Sen tavoitteena on kehittää koulutusta kohtaamaan alan osaamistarpeita sekä auttaa oppilaitostoimijoita ja yrityksiä verkostoitumaan. Yhteistyöverkostoon ovat tervetulleita kaikki alan koulutusta tarjoavat oppilaitokset ammatillisesta koulutuksesta, ammattikorkeakoulutuksesta sekä yliopistoista.

